

ČESKÁ REPUBLIKA

ROZSUDEK JMÉNEM REPUBLIKY

Nejvyšší správní soud rozhodl v senátě složeném z předsedkyně JUDr. Lenky Matyášové a soudců JUDr. Jakuba Camrdy a JUDr. Vojtěcha Šimíčka v právní věci žalobce: **M. P.**, zastoupený JUDr. Pavlem Sokolem, advokátem se sídlem Nerudova 3078, Tábor, proti žalovanému: **Finanční ředitelství v Českých Budějovicích**, se sídlem Mánesova 3a, České Budějovice, v řízení o kasační stížnosti žalobce proti usnesení Krajského soudu v Českých Budějovicích ze dne 20. 5. 2009, č. j. 10 Ca 195/2008 - 66,

t a k t o :

Usnesení Krajského soudu v Českých Budějovicích ze dne 20. 5. 2009, č. j. 10 Ca 195/2008 - 66, **se ruší a věc se vrací** tomuto soudu k dalšímu řízení.

O d ů v o d n ě n í :

Rozhodnutím ze dne 19. 2. 2008, č. j. 1023/08 - 1300, Finanční ředitelství v Českých Budějovicích zamítlo odvolání žalobce proti dodatečným platebním výměrům Finančního úřadu v Táboře ze dne 15. 5. 2007, č. j. 80071/07/110916/6399 a č. j. 80074/07/110916/6399. Těmito rozhodnutími správce daně žalobci dodatečně vyměřil daň z přidané hodnoty za zdaňovací období září 2004 ve výši 109 436 Kč a za zdaňovací období října 2004 ve výši 37 609 Kč.

Zmíněné rozhodnutí žalobce napadl spolu s dalšími šesti rozhodnutími žalovaného žalobou u Krajského soudu v Českých Budějovicích, který nejprve věci týkající se jednotlivých rozhodnutí žalovaného vyloučil k samostatnému projednání a následně rozsudkem ze dne 13. 3. 2009, č. j. 10 Ca 195/2008 - 43, žalobu směřující proti rozhodnutí žalovaného ze dne 19. 2. 2008, č. j. 1023/08 - 1300, zamítl.

Žalobce (stěžovatel) napadl rozsudek krajského soudu dne 24. 4. 2009 kasační stížností. V rámci provádění přípravných úkonů v řízení o kasační stížnosti podle § 108 s. ř. s. krajský soud zjistil, že stěžovatel nezaplatil soudní poplatek za podání kasační stížnosti. Usnesením ze dne 27. 4. 2009, č. j. 10 Ca 195/2008 - 62, jej tudíž vyzval, aby soudní poplatek ve výši 3 000 Kč zaplatil, pročež mu stanovil lhůtu sedmi dnů od doručení usnesení.

Vzhledem k tomu, že stěžovatel předmětný soudní poplatek ani po výzvě soudem ve stanovené lhůtě nezaplatil, Krajský soud v Českých Budějovicích usnesením ze dne 20. 5. 2009, č. j. 10 Ca 195/2008 - 66, řízení o kasační stížnosti zastavil.

Stěžovatel podal dne 8. 6. 2009 již druhou kasační stížnost, tentokrát proti usnesení krajského soudu o zastavení řízení pro nezaplacení soudního poplatku ze dne 20. 5. 2009, č. j. 10 Ca 195/2008 - 66. Tato kasační stížnost je předmětem posouzení Nejvyššího správního soudu v této věci. Stěžovatel v kasační stížnosti neuvedl žádný stížný důvod ve smyslu § 103 odst. 1 s. ř. s., přičemž nenamítal ani důvod spočívající v nezákonnosti rozhodnutí krajského soudu o zastavení řízení dle § 103 odst. 1 písm. e) s. ř. s., který podle ustálené judikatury Nejvyššího správního soudu připadá v úvahu jako jediný možný důvod pro podání kasační stížnosti směřující proti usnesení krajského soudu o zastavení řízení. Stěžovatel pouze uváděl, že připojuje doklad o zaplacení soudního poplatku a navrhuje, aby Nejvyšší správní soud usnesení krajského soudu zrušil. Nejvyšší správní soud proto stěžovatele usnesením ze dne 4. 9. 2009, č. j. 5 Afs 66/2009 - 78, vyzval, aby kasační stížnost doplnil o konkrétní důvody.

V doplnění kasační stížnosti doručeném Nejvyššímu správnímu soudu dne 2. 10. 2009 stěžovatel namítá, že předmětný soudní poplatek ve výši 3 000 Kč ve lhůtě zaplatil, což dokládá kolky odpovídající hodnoty vylepenými na kasační stížnosti doručené krajskému soudu dne 8. 6. 2009. Dále stěžovatel namítá, že se pracovně zdržoval v zahraničí, přičemž soudní poplatek zaplatil ihned po svém návratu do České republiky. Stěžovatel tedy spatřuje nezákonnost usnesení krajského soudu ve smyslu § 103 odst. 1 písm. e) s. ř. s. v tom, že soudní poplatek uhradil a že se v době, kdy trvala jeho poplatková povinnost, zdržoval v zahraničí. Stěžovatel proto navrhuje kasační stížností napadené usnesení zrušit a věc vrátit krajskému soudu k dalšímu řízení.

Žalovaný ve svém vyjádření ke kasační stížnosti ze dne 22. 6. 2009 uvedl, že vzhledem k tomu, že předmět kasační stížnosti se váže pouze k řízení vedenému před krajským soudem, nebude se k této otázce vyjadřovat.

Nejprve Nejvyšší správní soud posoudil formální náležitosti kasační stížnosti a konstatoval, že kasační stížnost je podána včas, směřuje proti rozhodnutí, proti němuž je kasační stížnost přípustná, a stěžovatel je zastoupen advokátem. Soudní poplatek za podání kasační stížnosti ovšem zaplacen nebyl, neboť z textu kasační stížnosti samotné jednoznačně vyplývá, že vylepené kolky v hodnotě 3 000 Kč směřují ke splnění povinnosti zaplacení soudního poplatku za podání kasační stížnosti ze dne 23. 4. 2009, tj. v pořadí první kasační stížnosti.

Nejvyšší správní soud nicméně ve skutečnosti, že předmětný soudní poplatek zaplacen nebyl, neshledává překážku dalšího řízení. Souladně se svou dosavadní judikaturou má za to, že v posuzovaném případě by bylo zjevně neúčelné opětovně stěžovatele k zaplacení soudního poplatku vyzývat. Jak totiž Nejvyšší správní soud konstatoval v rozsudku ze dne 25. 4. 2007, č. j. 9 As 3/2007 - 77, dostupném na www.nssoud.cz, „s ohledem na povahu rozhodnutí, proti němuž kasační stížnost směřuje, by trvání na splnění poplatkové povinnosti znamenalo řetězení řešeného problému, které by ve svém důsledku popíralo smysl samotného řízení, jehož předmětem je posouzení zákonnosti rozhodnutí o zastavení předchozího řízení, které bylo následkem nesplnění právě této povinnosti ze strany stěžovatele, tedy povinnosti zaplatit soudní poplatek. Nejvyšší správní soud se proto po zvážení všech okolností případu postavil na stanovisko, že opětovné nesplnění této povinnosti nelze považovat za překážku, jež by bránila posouzení kasační stížnosti a vydání meritorního rozhodnutí“.

Nejvyšší správní soud dále posoudil důvodnost kasační stížnosti v mezích jejího rozsahu a uplatněných důvodů, přičemž zároveň zkoumal, zda napadené rozhodnutí netrpí vadami, k nimž by musel přihlédnout z úřední povinnosti (§ 109 odst. 2 a 3 s. ř. s.), a dospěl k závěru, že kasační stížnost je důvodná, byť z jiných důvodů, než namítal stěžovatel.

K první stížní námitce Nejvyšší správní soud uvádí, že poplatková povinnost vzniká podle § 4 odst. 1 písm. d) zákona č. 549/1991 Sb., o soudních poplatcích, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „zákon o soudních poplatcích“) již podáním kasační stížnosti. Splnění této povinnosti tudíž není vázáno na výzvu soudu. Ustanovení § 9 odst. 1 zákona o soudních poplatcích nicméně stanoví, že nebyl-li poplatek za řízení splatný podáním kasační stížnosti, soud vyzve poplatníka k jeho zaplacení ve lhůtě, kterou mu určí; po marném uplynutí této lhůty soud řízení zastaví. Podle § 9 odst. 7 tohoto zákona, ve věcech správního soudnictví soud, který usnesení o zastavení řízení pro nezaplacení poplatku vydal, jej zruší, je-li poplatek zaplacen dříve, než usnesení nabylo právní moci. Zákon o soudních poplatcích tedy zmírňuje možné negativní důsledky nesplnění poplatkové povinnosti, když dává účastníkovi řízení možnost dodatečně zaplatit soudní poplatek až na základě výzvy soudu ve lhůtě soudem stanovené, případně i po jejím uplynutí, ovšem v každém případě ještě předtím, než usnesení o zastavení řízení nabude právní moci.

Nejvyšší správní soud ve svém rozsudku ze dne 17. 4. 2008, č. j. 5 Afs 1/2007 - 172, www.nssoud.cz, judikoval, že rozhodnutí soudu ve věci správního soudnictví nabývá právní moci dnem, kdy bylo doručeno účastníkům (§ 54 odst. 5 a § 55 odst. 5 s. ř. s.), a to uplynutím posledního okamžiku tohoto dne. Podmínky ustanovení § 9 odst. 7 zákona o soudních poplatcích tedy nebudou splněny, pokud účastník zaplatí soudní poplatek později, tj. po uplynutí dne, kdy rozhodnutí krajského soudu nabylo právní moci. Nejvyšší správní soud v citovaném rozsudku také konstatoval, že stanoví-li zákon, že soudní poplatek je nutno zaplatit dříve, než usnesení o zastavení řízení pro nezaplacení soudního poplatku nabylo právní moci, nejde tu o stanovení lhůty zákonné ani soudcovské. Nelze proto užít dobrodiní § 40 odst. 4 s. ř. s. o tom, že lhůta je zachována, bylo-li podání v poslední den lhůty zasláno soudu prostřednictvím držitele poštovní licence. V takovém případě je okamžik zaplacení určen teprve znehodnocením (obliterací) kolkové známky

soudem, i kdyby podání obsahující kolkové známky bylo držiteli poštovní licence předáno včas.

Ze soudního spisu je zřejmé, že kasační stížností napadené usnesení bylo stěžovateli řádně doručeno prostřednictvím jeho právního zástupce dne 22. 5. 2009. Uplynutím posledního okamžiku tohoto dne pak předmětné usnesení nabylo právní moci. K dodatečnému zaplacení soudního poplatku za kasační stížnost však došlo teprve znehodnocením kolkových známek odpovídající hodnoty, vylepených na kasační stížnosti, jež byla krajskému soudu doručena dne 8. 6. 2009, tj. po právní moci předmětného usnesení. Námitka stěžovatele tedy nemůže obstát.

V rámci posouzení druhé námitky stěžovatele Nejvyšší správní soud konstatuje, že stěžovatel v kasační stížnosti uvádí toliko skutečnost, že byl pracovně v zahraničí (stěžovatel pobyt v zahraničí časově blíže nespecifikoval) a že soudní poplatek zaplatil bezprostředně po té, co se ze zahraničí vrátil. Zde Nejvyšší správní soud jen ve stručnosti připomíná, že zaplacení soudního poplatku není úkonem, který by účastník řízení musel vykonat osobně. Naopak jde o typický úkon, který za účastníka řízení může vykonat jeho zástupce (k tomu srov. např. rozsudek rozšířeného senátu Nejvyššího správního soudu ze dne 22. 7. 2005, č. j. 2 Afs 187/2004 - 69, publikovaný pod č. 726/2005 Sb. NSS, či rozsudek ze dne 17. 4. 2008, č. j. 5 Afs 1/2007 - 172, www.nssoud.cz). Stěžovatel dále ani netvrdí, že by existovala objektivní překážka, pro kterou nemohl být soudní poplatek v době, kdy se údajně v zahraničí zdržoval, zaplacen. Nezbyvá tedy než konstatovat, že zahraniční pracovní pobyt stěžovatele nijak nezpochybňuje zákonnost kasační stížností napadeného usnesení o zastavení řízení. Druhá námitka stěžovatele je tudíž také nedůvodná.

Nad rámec stížních námitek se Nejvyšší správní soud dále zabýval tím, zda zde nejsou další vady, k nimž by musel podle § 109 odst. 3 s. ř. s. přihlížet z úřední povinnosti.

Jak již bylo řečeno, ze soudního spisu Nejvyšší správní soud zjistil, že žaloba stěžovatele doručená Krajskému soudu v Českých Budějovicích dne 18. 4. 2008 směřovala vedle rozhodnutí Finančního ředitelství v Českých Budějovicích ze dne 19. 2. 2008, č. j. 1023/08 - 1300, proti šesti dalším rozhodnutím žalovaného. Krajský soud v Českých Budějovicích pak usnesením ze dne 8. 9. 2008, č. j. 10 Ca 70/2008 - 46, šest ze sedmi napadených rozhodnutí žalovaného vyloučil dle § 39 odst. 2 s. ř. s. k samostatnému projednání, aniž by jakkoli odůvodnil, proč nepovažuje společné řízení za možné ani vhodné.

Nejvyšší správní soud ve své judikatuře konstantně uplatňuje názor, že soud může vyloučit věc k samostatnému projednání jediné tehdy, pokud žalobce podal jedinou žalobu proti takovým rozhodnutím, jejichž projednání ve společném řízení není možné nebo vhodné. Nejde-li o takový případ (tj. je-li objektivní kumulace možná nebo dokonce vhodná), je soud povinen respektovat dispoziční úkon žalobce; jinak porušuje nejen pravidla o vylučování věcí k samostatnému projednání (§ 39 odst. 2 s. ř. s.), ale i dispoziční zásadu (na níž je správní soudnictví postaveno), a v neposlední řadě i princip procesní ekonomie (náklady účastníků řízení se v takovém případě mohou zcela zbytečně navýšit – například pokud by neúspěšný účastník řízení hodlal napadnout rozhodnutí krajského

soudu ohledně všech věcí kasační stížností, hrozí mu tak jako v předmětné věci, že bude muset ze všech zaplatit soudní poplatek za kasační stížnost) (k tomu srov. rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 1. 2. 2006, č. j. 1 Afs 24/2005 - 70, publikovaný pod č. 888/2006 Sb. NSS a rozsudek ze dne 22. 2. 2006, č. j. 1 Afs 127/2005 - 105, www.nssoud.cz).

Podle judikatury Ústavního soudu, jak Nejvyšší správní soud dále podotýká, je taková interpretace příslušných ustanovení zákona o soudních poplatcích, podle které je účastník řízení povinen platit soudní poplatek za každé správní rozhodnutí, pokud jde o rozhodnutí, která jsou skutkově a právně zcela identická, týkají se týchž účastníků a jsou vydána též den, stejným správním orgánem, nejen disproporční, ale také ústavně nekonformní (srov. nálezy Ústavního soudu ze dne 16. 3. 2006, sp. zn. I. ÚS 664/03, nálezy ze dne 1. 11. 2007, sp. zn. II. ÚS 359/07 a nálezy ze dne 29. 1. 2008, sp. zn. Pl. ÚS 60/06).

Pro posouzení věci je tedy rozhodující, zda lze uvedených sedm rozhodnutí žalovaného považovat ve světle judikatury Ústavního soudu za právně a skutkově identické věci. Pokud by tomu tak bylo, byl by krajský soud oprávněn bez ohledu na to, že tyto věci vyloučil k samostatnému projednání, vyměřit pouze jeden poplatek ve výši 2 000 Kč za žalobu proti těmto rozhodnutím, a co je podstatné v nyní posuzované věci, také pouze jeden poplatek ve výši 3000 Kč za kasační stížnost v těchto věcech, přestože rozdělením věcí vytvořil situaci, kdy stěžovatel, pokud nesouhlasil s jednotlivými rozhodnutími krajského soudu v rozdělených věcech, byl nucen podat více kasačních stížností.

Zároveň je Nejvyššímu správnímu soudu z jeho úřední činnosti známo, že v jedné z těchto vyloučených věcí stěžovatel soudní poplatek za kasační stížnost směřující proti rozsudku Krajského soudu v Českých Budějovicích ze dne 30. 1. 2009, č. j. 10 Ca 185/2008 - 45, která je Nejvyšším správním soudem vedena pod sp. zn. 5 Afs 36/2009, zaplatil. Pokud by se tedy jednalo o skutkově a právně identické věci, stěžovateli by další poplatková povinnost nad rámec takto uhrazené částky ve vztahu k dalším kasačním stížnostem v jednotlivých rozdělených věcech nevznikla. V takovém případě by ovšem tedy ani krajský soud nebyl v nyní posuzované věci oprávněn stěžovatele k uhrazení další částky soudního poplatku za kasační stížnost vyzývat a pro nevyhovění této výzvě řízení o kasační stížnosti zastavit. Nyní přezkoumávané usnesení Krajského soudu v Českých Budějovicích ze dne 20. 5. 2009, č. j. 10 Ca 195/2008 - 66, o zastavení řízení ovšem tuto pro věc rozhodnou otázku zcela opomíjí, takže z jeho odůvodnění není patrné, zda se soud touto otázkou vůbec zabýval a k jakým závěrům případně dospěl.

Nejvyššímu správnímu soudu tedy nezbyvá než konstatovat, že přezkoumávané usnesení krajského soudu je v daném ohledu nepřezkoumatelné pro nedostatek důvodů, řízení před krajským soudem tak bylo zatíženo vadou, která sice nebyla stěžovatelem namítána, k níž však Nejvyšší správní soud musí v souladu s § 109 odst. 3 s. ř. s. ve spojení s § 103 odst. 1 písm. d) s. ř. s. přihlídnout z úřední povinnosti.

Nejvyšší správní soud tudíž shledal kasační stížnost důvodnou a v souladu s § 110 odst. 1 s. ř. s. usnesení Krajského soudu v Českých Budějovicích ze dne 20. 5. 2009, č. j. 10 Ca 195/2008 - 66, zrušil. Věc se tak vrací krajskému soudu k dalšímu řízení, v němž již

ovšem nebude připadat do úvahy zastavení řízení pro nezaplacení poplatku, a to ani v případě, že krajský soud dospěje k závěru, že se nejedná o skutkově a právně identické věci. Jak totiž vyplývá i z výše uvedeného, stěžovatel soudní poplatek za kasační stížnost dodatečně uhradil (č. l. 69 soudního spisu). Přesto se bude muset krajský soud otázkou, zda se jedná o skutkově a právně identické věci, v souvislosti s vybraným poplatkem zabývat. Pokud totiž krajský soud dospěje k závěru, že se jednalo o skutkově a právně identické věci, byl poplatek za kasační stížnost zaplacen osobou, která k tomu nebyla povinna, a v souladu s ustanovením § 10 odst. 1 věty první zákona o soudních poplatcích by měl být krajským soudem vrácen. O vrácení zaplaceného soudního poplatku by zde rozhodoval právě Krajský soud v Českých Budějovicích, jehož příslušnost v této věci je dána ustanovením § 3 odst. 4 zákona o soudních poplatcích, podle kterého ve věcech poplatků za kasační stížnost rozhoduje krajský soud.

Zároveň krajský soud v dalším řízení dokončí úkony podle § 108 s. ř. s. a následně předloží kasační stížnost ze dne 23. 4. 2009, tj. první podanou kasační stížnost, k rozhodnutí Nejvyššímu správnímu soudu.

P o u č e n í : Proti tomuto rozsudku **n e j s o u** opravné prostředky přípustné (§ 53 odst. 3, § 120 s. ř. s.).

V Brně dne 30. října 2009

JUDr. Lenka Matyášová
předsedkyně senátu